

Το πρώτο ταξίδι στην Ελλάδα

Οκτώ χρόνια πέρασαν από τότε που ήρθαν στην Ολλανδία η Άννα και ο Αλέξης. Οκτώ χρόνια είχαν να πάνε στην Ελλάδα. Κάθε χρόνο όλο και κάποιος έφευγε από τη συντροφιά που πήγαιναν στις Μαρίτσας. Το προηγούμενο βράδυ τρώγανε όλοι μαζί, το αποχαιρετιστήριο βράδυ.

Την άλλη μέρα πήγαιναν στο σταθμό για ν' αποχαιρετήσουν αυτόν που έφευγε. Το είχανε συνήθειο. Μόνο η Άννα και ο Αλέξης δε φεύγανε, δεν είχανε λεφτά.

Από τότε, μέχρι σήμερα, η Άννα αποφεύγει τους αποχαιρετισμούς. Της θυμίζουν εκείνο το δύσκολο καιρό. Κάθε φορά που γύριζε στο σπίτι δε σταματούσε το κλάμα, τόσο άδικο που της φαινότανε.

Το 1963 κατάφερε επιτέλους να πάει με τα παιδιά. Χωρίς τον Αλέξη. Δεν του δίνανε μεγάλη άδεια, γιατί μόλις είχε πιάσει δουλειά.

Ο Φάνης για πρώτη φορά θα έβλεπε την πατρίδα του.

Με πόση λαχτάρα περίμενε η Άννα να φτάσει στα σύνορα, να μυρίσει πατρίδα. Όταν φτάσανε ήταν σαν να μην είχε φύγει ποτέ. Κατάλαβε.

Δεν ήταν στιγμή που να μην κουβαλούσε μέσα της, όλα αυτά τα χρόνια, την Ελλάδα. Με τη σκέψη της, με την καρδιά της, με όλες τις αισθήσεις της. Μέσα απ' τα γράμματα που έγραφε και έπαιρνε, μέσα απ' τις εφημερίδες και τα βιβλία που διάβαζε, μέσα απ' τον τρόπο που ζούσε, μέσα απ' τη σχέση της με τον Αλέξη και τα παιδιά της, μέσα απ' τα τραγούδια και τη μουσική και τα τσουρέκια και τα πασχαλιάτικα γλυκά και το στεφάνι του Μαγιού στην πόρτα της.

Γεμάτος ο σταθμός, όταν φτάσανε, από συγγενείς και φίλους. Έτσι γινόταν, όταν κάποιος ερχόταν απ' τα ξένα. Με λουλούδια και γλυκά τον υποδεχόταν. Και όλο τον καιρό που έμεινε η Άννα στην Ελλάδα, δεν ξέρανε τι να κάνουνε όλοι για να την περιποιηθούνε.

Πήγε στο χωριό, στη μητέρα και στο πατέρα. Στο μπαλκόνι την περίμενε η μάνα. Κι όταν την είδε από μακριά με τα παιδιά να έρχονται, πήρε τους δρόμους και με τα χέρια ανοιχτά έτρεξε να τους προϋπαντήσει. Και οι γνωστοί και οι γείτονες κατεβαίνανε από τα σπίτια τους και τους χαιρετάγανε στο δρόμο. Μόνο όταν πήγε στο πατρικό της σπίτι, τότε ένιωσε ότι κάτι είχε αλλάξει στην Ελλάδα χωρίς αυτήν. Κάθισε σε μία καρέκλα κι έκλεισε τα μάτια της. Τότε ήρθε τάχα και της είπε, «Να γελάς, μωρή, στη ζωή». Και ήταν σαν να 'ρθε μόλις εκείνη τη στιγμή πραγματικά στην Ελλάδα. [...]

Η Άννα πήγε και ξαναπήγε στην Ελλάδα. Πάντα με ζεστασιά και αγάπη τη δεχόταν οι δικοί της, αλλά κάθε χρόνο όλο και λιγότερο ασχολιόντουσαν μαζί της. Εκείνα τα τραπεζώματα κάθε τόσο στις ταβέρνες, όλα τ' αδέρφια μαζί και οι φίλοι με τις οικογένειές τους και τα γλέντια και τα θέατρα, όλο και λιγοστεύανε. Τη συνηθίσανε πια κάθε χρόνο που ερχότανε.

Ο πατέρας της και η μάνα της είχαν μετακομίσει στην Αθήνα. Έτσι, δεν πήγαινε ούτε στο χωριό της. Ποιον να δει εκεί, όλοι είχανε φύγει. Κι έμενε και τόσο λίγο, ένα μήνα.

Το 1967 της γράψανε ότι αρρώστησε ο πατέρας της βαριά. Πήγε και βρήκε τους γονείς της στο σπίτι του αδερφού της του Κώστα. Ήταν άσχημα. Η Άννα τον περιποιήθηκε, τον έπλυνε και τον καθάρισε. Κι αυτός της φίλαγε τα χέρια, είχε γεράσει.

Ήξερε, κάτι της έλεγε πως δε θα τον ξανάβλεπε.

Πριν να φύγει, προσπάθησε να πείσει τη μάνα της να την πάρει μαζί της. Για να μη μείνει μόνη, αν πάθαινε κάτι ο πατέρας της. Ήθελε να ξαλαφρώσει και τη νύφη της, την Ειρήνη, που φρόντισε τόσα χρόνια τους γονείς της.

Της είπε της μάνας της να την πάρει μαζί της στην Ολλανδία, που είναι τόσο ωραία και είναι κι Έλληνες εκεί και τα εγγόνια της, ο Νότης και ο Φάνης.

Τρόμαξε η γυναίκα, δε μίλαγε, δεν έφαγε εκείνο το βράδυ. Την άλλη μέρα δε γνώριζε την Άννα. Κλείστηκε στον εαυτό της. «Δεν είσαι η κόρη μου, δε σε ξέρω, η Άννα είναι μακριά». Ούτε να την αγκαλιάσει δεν την άφηνε. Την έσπρωχνε, «Είσαι κακιά εσύ», της έλεγε, «η Άννα μου είναι καλή».

Φοβήθηκε η Άννα. Η Ειρήνη της είπε να μην επιμένει. Έμεινε λίγες μέρες ακόμα κι όταν ήρθε η ώρα να φύγει, δεν ήθελε να την αποχαιρετήσει. «Δεν είσαι η Άννα μου εσύ», της είπε.

Κοιμότανε όταν έφυγε. Εκεί τη βρήκε κι έσκυψε και της φίλησε τ' άσπρα μαλλιά σιγανά.

Τον Ιανουάριο του 1968 πέθανε ο πατέρας της.

Ήτανε δικτατορία και για να μην πάει η Άννα και την πιάσουνε, της το είπαν ύστερα από ένα μήνα. Κι έβαλε τ' αδέρφια της να της ορκιστούνε ότι δε θα κάνουνε το ίδιο με τη μάνα της. Ό,τι και να 'ναι, θέλει να δει τη μάνα της, να την προλάβει ζωντανή.

Και δεν την πρόλαβε. Για μία ώρα δεν την πρόλαβε. Από το αεροδρόμιο την πήγαν την Άννα κατευθείαν στο εκκλησάκι του Πρώτου Νεκροταφείου. Ήτανε καλοκαίρι. [...]

Είχε περάσει καιρός. Ένα απόγεμα, όπως καθόταν μόνη της στο δωμάτιό της στην Ολλανδία και άκουγε μουσική, άκουσε κι ένα τραγούδι λαϊκό που λέει «σαν απόκληρος γυρίζω...» και παρακάτω «κλαίνε τα πουλιά γι' αέρα και τα δέντρα για νερό. Κλαίω μανούλα μου και 'γω για σένα που έχω χρόνια να σε δω...». Εκεί μέσα, εκείνη την ώρα ήταν σαν να ορφάνεψε. Κόπηκαν ξαφνικά οι ρίζες. Κι από πατέρα κι από μάνα. Ήταν το 1976.

Δήμητρα Σιδέρη
(Ολλανδία)

